

Boutestraat, Swalmen (gemeente Roermond)

Een bureauonderzoek

Colofon

ADC Rapport 5689

Boutestraat, Swalmen (gemeente Roermond)
Een bureauonderzoek

Auteur :

In opdracht van: WEPA Nederland B.V.

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 2 februari 2022

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Status onderzoek: concept

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel. 033-299 81 81
E-mail info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding en administratieve gegevens	6
2 Bureauonderzoek	8
2.1 Doelstelling en vraagstelling	8
2.2 Methodiek	8
2.3 Resultaten	8
2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie	12
3 Aanbeveling	13
Literatuur	14
Lijst van afbeeldingen en tabellen	15

Bijlage 1 Palenplan nieuwbouw Hal 8

Samenvatting

In opdracht van WEPA Nederland B.V. heeft ADC ArcheoProjecten in januari 2022 een bureauonderzoek uitgevoerd naar de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden op de locatie Boutesstraat te Swalmen. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen sloop en herbouw van een bedrijfshal en het aanbrengen van riolering en verharding.

Op basis van het bureauonderzoek werd geconcludeerd dat er in het plangebied resten uit perioden vanaf het Laat-Paleolithicum kunnen worden verwacht. Voor zowel locatie C als hal 8 is de verwachting echter dat ondiepe sporen verstoord zullen zijn, gezien de verstoring tot in de B-horizont, welke in locatie C tijdens booronderzoek is aangetoond.

Bovendien zal in totaal naar verwachting niet meer dan ca. 20 m² dieper dan de bouwvoor worden verstoord. Dat is significant minder dan de 100 m² welke in het bestemmingsplan wordt vrijgesteld. Om deze reden wordt dan ook geconcludeerd dat nader archeologisch onderzoek niet nodig is.

ADC ArcheoProjecten adviseert om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is altijd mogelijk dat tijdens grondwerkzaamheden onverwacht archeologische vondsten aan het licht komen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van de grondwerkzaamheden te wijzen op de plicht zogenoemde toevalsvondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet. Deze melding dient behalve bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) tevens plaats te vinden bij de gemeente Roermond.

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Afkorting	Tijd in jaren
Nieuwe tijd:	NT	1500 - heden
Middeleeuwen:	XME	450 – 1500 na Chr.
Late Middeleeuwen	LME	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	VME	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	ROM	12 voor Chr. – 450 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	ROML	270 - 450 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	ROMM	70 - 270 na Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	ROMV	12 voor Chr. - 70 na Chr.
IJzertijd:	IJZ	800 – 12 voor Chr.
Late IJzertijd	IJZL	250 - 12 voor Chr.
Midden-IJzertijd	IJZM	500 - 250 voor Chr.
Vroege IJzertijd	IJZV	800 - 500 voor Chr.
Bronstijd:	BRONS	2000 - 800 voor Chr.
Late Bronstijd	BRONSL	1100 - 800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	BRONSM	1800 - 1100 voor Chr.
Vroege Bronstijd	BRONSV	2000 - 1800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	NEO	5300 – 2000 voor Chr.
Laat-Neolithicum	NEOL	2850 - 2000 voor Chr.
Midden-Neolithicum	NEOM	4200 - 2850 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	NEOV	5300 - 4200 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	MESO	8800 – 4900 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	MESOL	6450 - 4900 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	MESOM	7100 - 6450 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	MESOV	8800 - 7100 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	PALEO	tot 8800 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	PALEOL	35.000 - 8800 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	PALEOM	300.000 – 35.000 voor Chr.
Vroeg-Paleolithicum	PALEOV	tot 300.000 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

1 Inleiding en administratieve gegevens

In opdracht van WEPA Nederland B.V. heeft ADC ArcheoProjecten in januari 2022 een bureauonderzoek uitgevoerd naar de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden op de locatie Boutesstraat te Swalmen (afb. 1 en 2).

De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen sloop en herbouw van een bedrijfshal en het aanbrengen van riolering en verharding.

Sinds 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden en is de Monumentenwet 1988 komen te vervallen. De bepalingen van een deel van de Monumentenwet zijn opgenomen in de Erfgoedwet. Het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over naar de toekomstige Omgevingswet. Vooruitlopend op de datum van ingang van de Omgevingswet zijn deze artikelen te vinden in het Overgangsrecht in de Erfgoedwet, waar ze ongewijzigd van toepassing blijven zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is. Op grond van de Erfgoedwet moeten archeologische (verwachtings)waarden gewaarborgd zijn in het bestemmingsplan. In het vigerende bestemmingsplan 'Herziening Kem Swalmen', dat op 25 september 2014 door de gemeente Roermond is vastgesteld, heeft het plangebied de dubbelstemming 'Waarde Archeologie'.¹ Op de beleidskaart archeologie betreft dit een zone met een hoge archeologische verwachting.² Volgens de in het bestemmingsplan opgenomen regels geldt een onderzoeksplicht bij grondwerkzaamheden die een oppervlak beslaan van 100 m² of meer en die dieper reiken dan 40 cm of meer.

Omdat de archeologische vrijstellingsgrenzen worden overschreden dient de initiatiefnemer in het kader van een omgevingsvergunning of bestemmingsplanwijziging een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van dit proces heeft het in dit rapport beschreven onderzoek plaatsgevonden.

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1).³ Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Roermond heeft voor zover bekend geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld. Voor dit onderzoek zijn daarom enkel de protocollen van de vigerende KNA gevolgd.

¹ <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/>

² Gemeente Roermond 2011.

³ SIKB 2018.

De volgende administratieve gegevens zijn van toepassing:

opdrachtgever:	WEPA Nederland B.V.
	Boutestraat 125
	6071 JR Swalmen
	Tel.:
	E-mail:
fase AMZ-cyclus:	bureauonderzoek
aanleiding:	sloop en herbouw van een bedrijfshal en het aanbrengen van riolering en verharding.
locatie:	Boutestraat
plaats:	Swalmen
gemeente:	Roermond
provincie:	Limburg
kadastrale gegevens:	gemeente Swalmen sectie A nummers 3155, 3398 en 3563
kaartblad:	58D (1:25.000)
oppervlakte plangebied:	Ca. 1800 m ²
coördinaten:	199733 / 360460
	199804 / 360541
	199822 / 360505
	199754 / 360446
deskundige namens de bevoegde overheid met contactgegevens:	Gemeente Roermond
	Mw.
	Postbus 900
	6040 AX Roermond
	Tel.:
	E-mail: s
goedkeuring rapport door bevoegde overheid:	n.n.b.
Archis-zaaknummer:	5156017100
ADC-projectcode:	4231032
autorisatie:	
periode van uitvoering:	Januari 2022
beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort

2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en vraagstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van bestaande bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- *Zijn in het plangebied archeologische waarden aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

2.2 Methodiek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Tijdens het bureauonderzoek worden diverse bronnen geraadpleegd, wat leidt tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als de conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of archeologische waarden in het plangebied worden verwacht. Als dit het geval is, zal zo mogelijk de aard, de omvang, de diepteligging en de datering van deze waarden worden beschreven. Indien mogelijk zal de omvang worden weergegeven op een kaart.

2.3 Resultaten

2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied, beschrijving huidig gebruik en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

Het plangebied bevindt zich aan de zuidwestrand van de bebouwde kom van het dorp Swalmen. Het wordt aan de noordwestzijde begrensd door de straat 'Hofakker', aan de zuidoostzijde door de straat 'Schoolberg', aan de noordoostzijde door het terrein van WEPA Nederland B.V. en aan de zuidwestzijde door een woonperceel (Hofakker 22). De omvang van het terrein bedraagt ca. 1800m².

Het plangebied kan worden onderverdeeld in twee gedeelten, "Hal 8" en "Locatie C" (afb. 1). Hal 8 is momenteel in gebruik als bedrijfshal. Locatie C bestaat uit grasland.

In het plangebied heeft voor zover bekend geen milieukundig bodemonderzoek plaatsgevonden.⁴

In het kader van eerder onderzoek zijn gegevens met betrekking tot de aanwezigheid van ondergrondse kabels en leidingen opgevraagd bij het KLIC. Uit de ontvangen gegevens blijkt dat er geen relevante ondergrondse kabels en leidingen aanwezig zijn in het plangebied.⁵

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het Pleniglaciale Maasterras binnen een straal van circa 500 m rondom het plangebied. De begrenzing van deze zone is gebaseerd op het gegeven dat hierbinnen sprake is van voldoende informatie om een uitspraak te doen over de archeologische verwachting die representatief is voor het plangebied.

⁴ <http://www.bodemloket.nl>

⁵ meldingsnummer 15G354313.

Ter plaats van hal 8 zal de bestaande bedrijfshal worden afgebroken. Op dezelfde plaats wordt een nieuwe hal gebouwd, voorzien van een palenfundering. Op dit moment wordt uitgegaan van 65 palen, de diepte en diameter is nog niet bekend (Bijlage 1).

Ter plaats van locatie C zal tussen 0,4 en 1,0 m –mv een rioolbuis met een doorsnede van 250mm worden aangelegd. Tevens wordt de grond geëgaliseerd en voorzien van een eenvoudige verharding.

De consequentie van de voorgenomen ontwikkeling kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

2.3.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het plangebied:

Bron	Informatie
Dinoloket	Laagpakket van Singraven/Laagpakket van Wierden (onderdeel van de Formatie van Bortel) op Formatie van Beegden
Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000 (digitale versie) ⁶	centrale deel: niet gekarteerd (bebouwd) zuidwestrand: beekda bodem met meanderruggen en geulen (kaartcode: 2R7)
Bodemkaart van Nederland 1:50.000 ⁷	holtpodzolgronden, lemig fijn zand, grondwatertrap VII (kaartcode: Y23b-VII)
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) ⁸	circa 22,7 m + NAP

Geologie en geomorfologie

Het ontstaan van het landschap is in sterke mate het resultaat van de werking van de rivier de Maas gedurende het Midden- en Laat-Weichselien (onderdeel van de laatste ijstijd die Nederland heeft gekend) en het Holoceen, de huidige geologische periode. De Maas heeft in de loop der tijd verschillende sedimenten afgezet en vervolgens deels weer opgeruimd en bedekt met jongere sedimenten.⁹ Door herhaalde insnijding in haar eigen sedimenten zijn verschillende terrasniveaus ontstaan, die - voor zover deze niet door latere verspoelingen of door jongere sedimenten zijn genivelleerd – van elkaar worden gescheiden door steilranden.¹⁰

Het plangebied bevindt zich op de rand van het Pleniglaciaal Maasterras.¹¹ Dit betreft het oudste terrasniveau en is ontstaan in het koudste deel van de laatste ijstijd. De afzettingen uit deze periode bestaan uit grindrijke zanden, die volgens de lithostratigrafische indeling¹² worden gerekend tot de Formatie van Beegden.

In de loop van het Weichselien verlegde de Maas haar loop naar het westen en kwam het Pleniglaciaal terras buiten de invloedssfeer van de rivier te liggen. Het terras wordt op de Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50.000¹³ aangeduid als 'dalvakteterras', waaruit valt af te leiden dat het de voormalige dalbodem van de rivier is. Het drooggevalen terras stond aanvankelijk nog bloot aan winderosie. Met name tijdens de koudste perioden van het Weichselien kenmerkte het landschap zich door een toendra-achtige vegetatie, waarin de wind vrij spel had. Op deze wijze werden grote hoeveelheden zand verplaatst en elders weer afgezet. Grote delen van de dalvakteterrassen zijn op deze wijze bedekt geraakt met een laag dekzand. Deze zanden worden gerekend tot het Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Bortel. Het dekzand vertoont

⁶ Alterra 2006.

⁷ Stichting voor Bodemkartering 1972a.

⁸ <http://www.ahn.nl/pagina/viewer.html>

⁹ Ellenkamp & Tichelman 2008.

¹⁰ Stichting voor Bodemkartering 1972b.

¹¹ Ellenkamp & Tichelman 2008.

¹² TNO 2011.

¹³ Alterra 2006.

voor wat betreft de mineralensamenstelling een grote gelijkenis met de onderliggende Maasafzettingen, wat er op duidt dat de dekzanden zijn ontstaan door lokale verstuving van Maasafzettingen.

In het Laat-Weichselien raakt het Pleniglaciaal terras plaatselijk versneden. Ten zuiden van het plangebied en mogelijk binnen het plangebied zelf, werden onder invloed van het riviertje de Swalm oudere afzettingen gedeeltelijk opgeruimd.

In de loop van het Holoceen werd het steeds wamer en vochtiger, waardoor het vegetatiedek zich uitbreidde en de bodemerosie verminderde. Hierdoor raakte het reliëf grotendeels gefixeerd. Erosie en sedimentatieprocessen bleven voornamelijk beperkt tot de actieve rivierdalen van de Maas en de Swalm.

Bodem

Op de Bodemkartering van Nederland 1:50.000¹⁴ is het plangebied gelegen in een zone waar holtpodzolgronden zijn gekarteerd. Een podzol is een bodemtype dat in zandgronden, waar een neerslagoverschot heerst, veelvuldig voorkomt. Hij ontstaat door een eeuwenlang proces van uitspoeling en inspoeling van humuszuren en ijzer- en aluminiumverbindingen.

Holtpodzolgronden hebben een humushoudend dek dat niet dikker is dan 30 cm en dat op een moderpodzol-B ligt.¹⁵ Ze komen zowel voor in gebieden waar matig fijn rivierzand als zeer fijn tot matig fijn dekzand aan de oppervlakte ligt.¹⁶

Eerder verkennend booronderzoek, dat in 2015 ter plaatse van locatie C is uitgevoerd, wees uit dat zich met name dekzand (Laagpakket van Wierden) bevindt. In dit dekzand was de bodem verstoord tot in de BC-horizont¹⁷

2.3.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Roermond is het plangebied gelegen in een zone met een hoge archeologische verwachting.¹⁸

Op de Archeologische MonumentenKaart (AMK) maakt het plangebied geen deel uit van een archeologisch terrein. Wel bevindt zich op circa 150 m ten noordoosten van het plangebied een terrein van hoge archeologische waarde (afb. 3). Dit betreft de historische kern van Swalmen. Hierbinnen moet rekening worden gehouden met archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd.

Op de Cultuurhistorische Waardenkaart Limburg worden in het plangebied en de directe omgeving ervan geen bouwkundige en historisch-geografische waarden aanwezig.¹⁹

In Archis zijn in en rond het plangebied enkele waarnemingen en onderzoeksmeldingen geregistreerd (afb. 3). Deze worden in het onderstaande besproken.

In het zuidelijke gedeelte van het plangebied (locatie C) is in 2015 een bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uitgevoerd. Het plangebied bleek te zijn gelegen op de flank van het Pleniglaciaal Maas terras. De ondergrond bestaat uit grindhoudend, matig tot uiterst grof zand (Formatie van Beegden). Hierop ligt een circa 110 cm dik pakket dekzand (Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Bortel), dat op zijn beurt in het noordoostelijk deel van het plangebied wordt afgedekt door een 10 tot 35 cm dik, recent opgebracht grondpakket.

¹⁴ Stichting voor Bodemkartering 1972a.

¹⁵ De Bakker 1966.

¹⁶ Stichting voor Bodemkartering 1972b.

¹⁷ Van der Zee 2015.

¹⁸ Gemeente Roermond 2011.

¹⁹ <https://portal.pvl limburg.nl/viewer/app/default>

De bodemkundige opbouw wordt gekenmerkt door een 15 tot 45 dikke grijsbruine humushoudende bovengrond (A(a)p-horizont) gevolgd door een 15 tot 55 cm dikke lichtbruine overgangslaag (BC-horizont). Omdat bij eventuele realisatie van de toenmalige plannen (de bouw van een pelletoven) kans bestond op aantasting van archeologische resten, werd geadviseerd een karterend booronderzoek uit te (laten) voeren.²⁰

Naar aanleiding van de verlegging van het tracé van de spoorlijn van Roermond naar Venlo met inbegrip van de aanwezige ondergrondse infrastructuur is onder meer ter plaatse van vindplaats 17 (bekend onder de toponiem 'Middelhoven') een Inventariserend Veldonderzoek uitgevoerd.²¹ De vindplaats bevindt zich circa 150 m ten noorden van het plangebied. De werkzaamheden waren noodzakelijk ten behoeve van de aanleg van de rijksweg A73. Het onderzoek bestond uit de aanleg van een tweetal proefsleuven.²² Voorafgaand aan dit onderzoek waren op de percelen een booronderzoek en een oppervlaktekartering uitgevoerd. Dit leverde vuurstenen artefacten en Romeinse, Karolingische en laatmiddeleeuwse scherven op.²³

Tijdens het sleuvenonderzoek werden naast een niet te dateren spoor, enkele vermoedelijk vroegmiddeleeuwse (paal)kuilen en greppels uit de Nieuwe tijd aangetroffen.²⁴ In of op de rand van een depressie werd een oost-west georiënteerd graf aangetroffen (zonder bijgiften). Verder werden vuurstenen artefacten aangetroffen in het esdek en op de overgang van het plaggendek naar de onderliggende B-horizont. Van een duidelijke concentratie van vuurstenen artefacten was geen sprake, maar de vondsten wijzen vermoedelijk wel op menselijke activiteiten in de Steentijd ter plekke of in de directe omgeving. Op grond van het aardewerk kan de oorsprong van het plaggendek in de 12^e en 13^e eeuw geplaatst worden.

Ten westen bevindt zich een terrein van zeer hoge archeologische waarde, het betreft resten van een 14e-eeuws mottekasteel Ouborch, de voorloper van het huidige kasteel Hillenraad, dat tegenwoordig meer zuidelijk ligt.²⁵

Voor de locatie 'Hofakker', op circa 150 ten noordoosten van het plangebied, is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de archeologische waarde ervan.²⁶ Op grond van de geringe omvang van de bodemingrepen werd geen nader onderzoek noodzakelijk geacht.

Langs de Maaslijn (spoorlijn Roermond-Nijmegen) is een bureauonderzoek uitgevoerd, waarvan voor het plangebied geen relevante informatie wordt gegeven.²⁷ Tevens wordt op dit moment op enkele locaties langs deze spoorlijn een verkennend booronderzoek uitgevoerd waarvan de resultaten nog niet beschikbaar zijn.²⁸

2.3.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

²⁰ zaakidentificatienummer 3979461100, Van der Zee 2015.

²¹ zaakidentificatienummer 2007458100 en 2108692100.

²² Van Benthem 2004.

²³ zaakidentificatienummer 3153502100, vondstlocatie 1071300.

²⁴ ibid.; vondstlocatie 1081077.

²⁵ zaakidentificatienummer 2723369100, 3114185100 en 2783447100, vondstlocaties 1033476 en 1028238.

²⁶ zaakidentificatienummer 2401311100; Huizer 2013.

²⁷ zaakidentificatienummer 4015667100.

²⁸ zaakidentificatienummer 5119835100.

Bron	Jaartal	Historische situatie
Tranchotkaart ²⁹	1803-1820	bouw land
Kadastrale minuut (afb. 4) ³⁰	1832	perceel 342 (gedeeltelijk): bouw land
Topografische kaart	1849	onbebouwd, bouwland
Bonnekaart (afb. 5)	1898	idem
Bonnekaart	1921	idem
Bonnekaart	1927	idem
Bonnekaart (afb. 6)	1939	idem
Topografische kaart	1955	idem
Topografische kaart	1958	woonhuis, tuin
Topografische kaart	1968	idem
Topografische kaart	1979	idem
Topografische kaart ³¹	1988	idem

Historie

Swalmen is in de Middeleeuwen ontstaan aan een oude beekovergang over de Swalm.³² De naam is vanzelfsprekend afgeleid van de ligging aan de Swalm en wordt voor het eerst vermeld in de 11^e-12^e eeuw. Het plangebied maakt evenwel geen deel uit van de nederzetting, maar bevond zich in het buitengebied, dat vermoedelijk in de loop van de Late Middeleeuwen in cultuur werd gebracht.

Oude kaarten

Op de oudst geraadpleegde kaart, de Tranchotkaart uit 1803-1820³³, maakt het plangebied deel uit van een akkercomplex, het 'Wilder Velt', dat door enkele veldwegen wordt doorsneden. Er is geen bebouwing aanwezig. Het minuutplan van de gemeente Swalmen uit 1832 laat hetzelfde beeld zien van het gebied (afb. 4). Uit de Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel blijkt dat het perceel waar het plangebied deel van uitmaakt in gebruik is als bouwland.

Op de Bonnekaarten van 1894, 1921, 1927 en 1939 is het plangebied nog altijd in gebruik als bouwland (afb. 5). In 1939 wordt ter plaatse van de huidige Hal 8 bebouwing weergegeven (afb. 6). Vanaf de jaren '50 neemt de bebouwing in en rond het plangebied sterk toe. Op de topografische kaart van 1958 verschijnt een woonhuis. Op de topografische kaarten 1968, 1979 en 1988 vinden in het plangebied geen zichtbare veranderingen plaats. De huidige situatie is weergegeven op een recente satellietfoto (afb. 7).

2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie

De eerste, voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag "*Zijn in het plangebied archeologische waarden aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*" kan als volgt worden beantwoord:

Op grond van de ligging van het plangebied op een Pleniglaciaal Maasterras en archeologische waarnemingen moet rekening worden gehouden met archeologische resten uit het (Laat-) Paleolithicum. Aangenomen wordt dat op dit terras tijdens wamere interstadialen bewoning plaatsvond door jager-verzamelaars in de vorm van tijdelijke kampementen. Een vindplaats uit deze periode zal zich manifesteren als een strooiing van vuursteenartefacten zoals afslagen, klingen en schrabbers. Hierbij moet worden opgemerkt dat in de regio tot dusver weinig vondsten aan deze periode toegeschreven kunnen worden.

Het Pleniglaciaal Maasterras wordt afgedekt door een pakket dekzand. In het bovenste deel van dit pakket moet rekening worden gehouden met archeologische sporen en vondsten uit alle perioden

²⁹ Tranchot *et al.* 1803-1820.

³⁰ Kadaster 1832.

³¹ www.topotijdreis.nl

³² Ellenkamp & Tichelman 2008.

³³ Tranchot *et al.* 1803-1820.

vanaf het Mesolithicum, Een vindplaats zal zich afhankelijk van de datering manifesteren als een strooiing van hoofdzakelijk vuursteen of als een strooiing van hoofdzakelijk aardewerk. Daarnaast kunnen ook grondsporen worden aangetroffen. Het complextype kan verband houden met een nederzetting of een grafveld.

Op basis van het in 2015 uitgevoerde booronderzoek in locatie C bleek de bodem tot in de B-horizont te zijn verstoord. Ondiepe sporen als gevolg hiervan zijn opgenomen in de bouwvoor. Diepere sporen zullen naar verwachting beter geconserveerd zijn.

Ook in het noordoostelijk deel van het plangebied (Hal 8) bestaat de kans dat door de aanwezigheid van funderingen van de reeds aanwezige bedrijfshal de bodem is verstoord.

Op oude kaarten is het plangebied tot in de tweede helft van de 20^e eeuw in gebruik als bouwland. Op grond daarvan worden geen resten van historische bebouwing verwacht.

De beantwoording van de overige onderzoeksvragen is als volgt:

- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

De voorgenomen ingreep betreft de sloop en herbouw van de huidige bedrijfshal op dezelfde locatie (Hal 8). De fundering zal op 65 palen worden gerealiseerd. De diameter van deze heipalen is nog niet bekend, maar zal naar verwachting ca. 30 cm bedragen. Hiemee bedraagt de door de heipalen veroorzaakte verstoring naar schatting max. ca. 10 m².

Ter plaatse van locatie C zal de enige bodemingreep die dieper reikt dan de bouwvoor, de aanleg van een rioolbuis met een lengte van max. 40 m en een diameter van 250 mm zijn. Ook dit komt neer op een verstoring van niet meer dan ca. 10 m².

In totaal zal naar verwachting ca. 20 m² dieper dan de bouwvoor worden verstoord. Dat is significant minder dan de 100 m² welke in het bestemmingsplan wordt vrijgesteld. Om deze reden wordt dan ook geconcludeerd dat nader archeologisch onderzoek niet nodig is.

3 Aanbeveling

ADC ArcheoProjecten adviseert om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is altijd mogelijk dat tijdens grondwerkzaamheden onverwacht archeologische vondsten aan het licht komen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van de grondwerkzaamheden te wijzen op de plicht zogenoemde toevalsvondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet. Deze melding dient behalve bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) tevens plaats te vinden bij de gemeente Roermond.

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Literatuur

- Alterra, 2008: *Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Alterra, 2014: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Bakker, H. de, 1966: *De subgroepen van het systeem van bodemclassificatie voor Nederland*. In: Boor en Spade XV p. 25-41. Wageningen.
- Bakker, H. de, J. Schelling, D.J. Brus & C. van Wallenburg, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland : de hogere niveaus*. Wageningen.
- Bentham, A., met bijdragen van S.B.C. Bloo, W. Jezeer, J. Sergeant, E.A.K. Kars en C. van Pruissen, 2004: *Archeologisch Onderzoek in het tracé van de Rijksweg 73-Zuid. Archeologische Tracébegeleiding vindplaatsen E12 en E13 Swalmen Middelhoven*. ROB Rapportage Archeologische Monumentenzorg. Amersfoort.
- Ellenkamp, G.R. & G. Tichelman, 2008: *Archeo-landschappelijke knooppunt gemeente Roermond; een archeologieatlas (3 delen)*. RAAP-rapport 1741. Amsterdam.
- Gemeente Roermond, 2011: *Nota archeologie gemeente Roermond 2011*. Roermond.
- Huizer, J., 2013: *Hofakker, Swalmen. Een bureauonderzoek*. ADC rapport 3359. Amersfoort.
- SIKB, 2013: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems*. Gouda.
- Stichting voor Bodemkartering, 1972a: *Bodemkaart van Nederland 1:50 000. Blad 58 West Roermond*. Wageningen.
- Stichting voor Bodemkartering, 1972b: *Bodemkaart van Nederland 1:50 000. Toelichting bij de kaartbladen 57 Oost Valkenswaard en 58 West Roermond*. Wageningen.
- TNO, 2010: *Geologische overzichtskaart van Nederland. 1:600 000*. Utrecht.
- TNO, 2013: *Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond, versie 2013*.
- Tranchot, J.J., F.C.F. Freiherr von Müffling & H. Müller-Miny, 1803-1820: *Kartenaufnahme der Rheinlande 1803-1820: de Tranchotkaart van het gebied tussen Maas en Rijn, Nederlands gedeelte*. Publikationen der Gesellschaft für Rheinische Geschichtskunde, Maastricht.

Lijst van afbeeldingen en tabellen

Afb. 1 Locatie van het plangebied

Afb. 2 Het plangebied op een uitsnede uit de geomorfologische kaart

Afb. 3 AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen

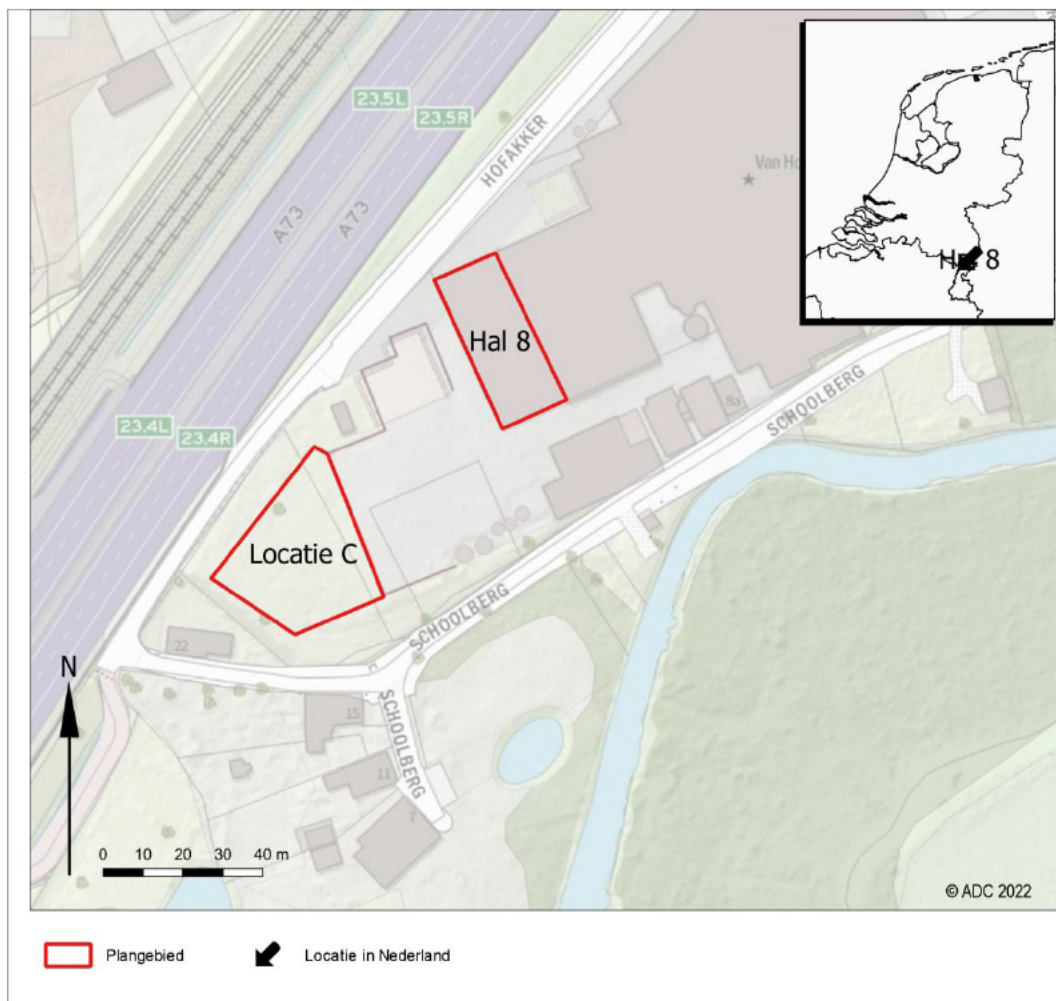
Afb. 4 Het plangebied op de kadastrale minuut uit 1832

Afb. 5 Het plangebied op een topografische kaart uit 1898

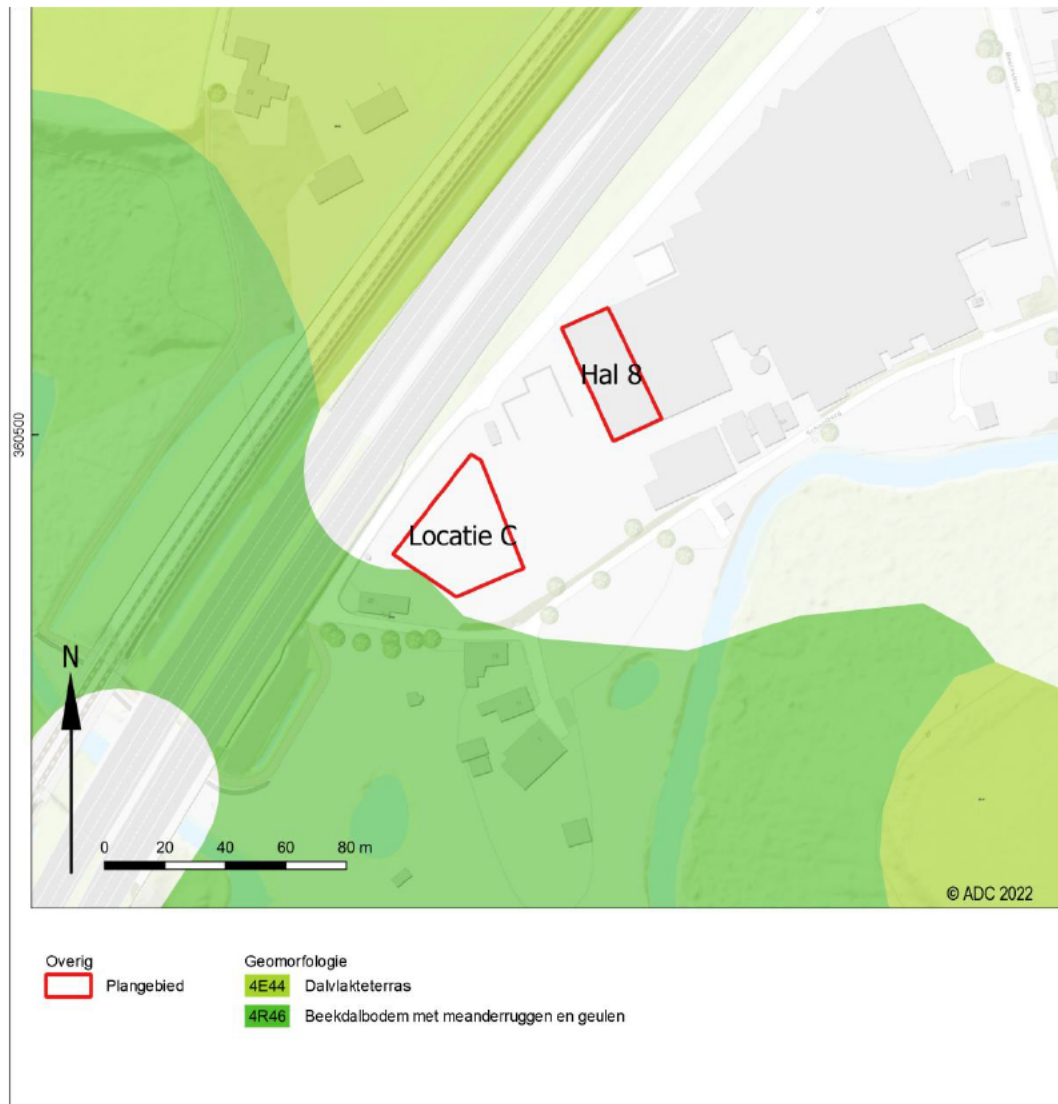
Afb. 6 Het plangebied op een topografische kaart uit 1939

Afb. 7 Het plangebied op een recente satellietfoto

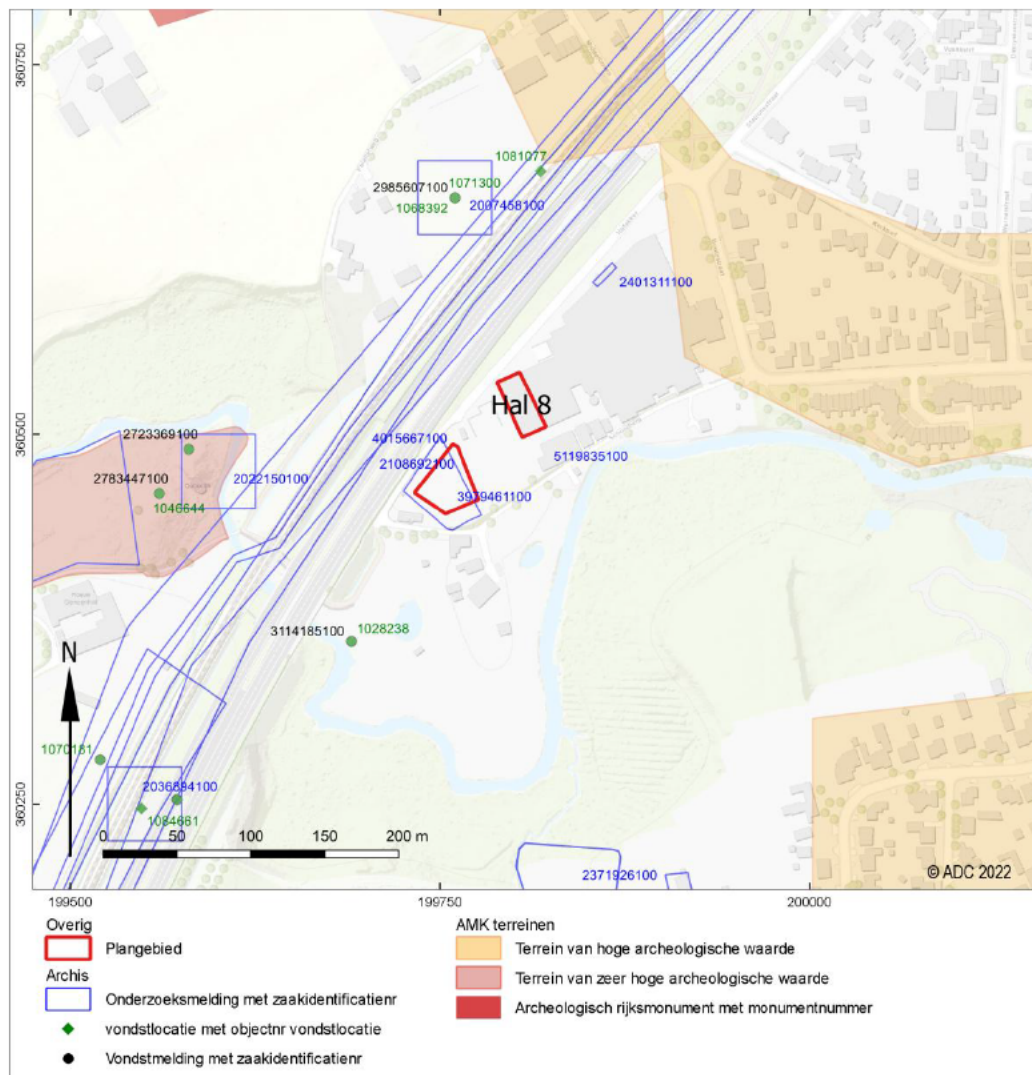
Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Afb. 1 Locatie van het plangebied

Afb. 2 Het plangebied op een uitsnede uit de geomorfologische kaart

Afb. 3 AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen

Afb. 4 Het plangebied op de kadastrale minuut uit 1832

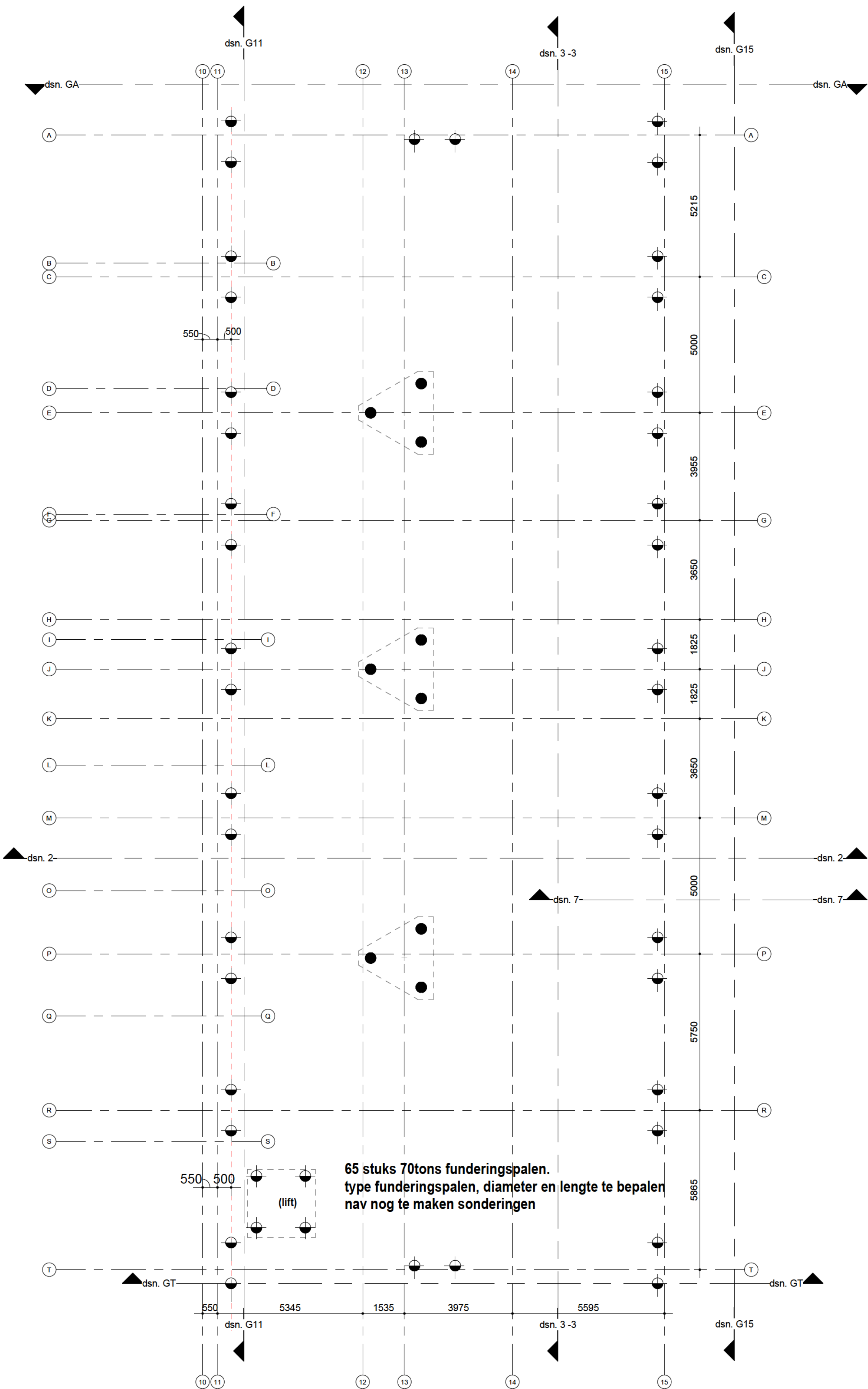
Afb. 5 Het plangebied op een topografische kaart uit 1898

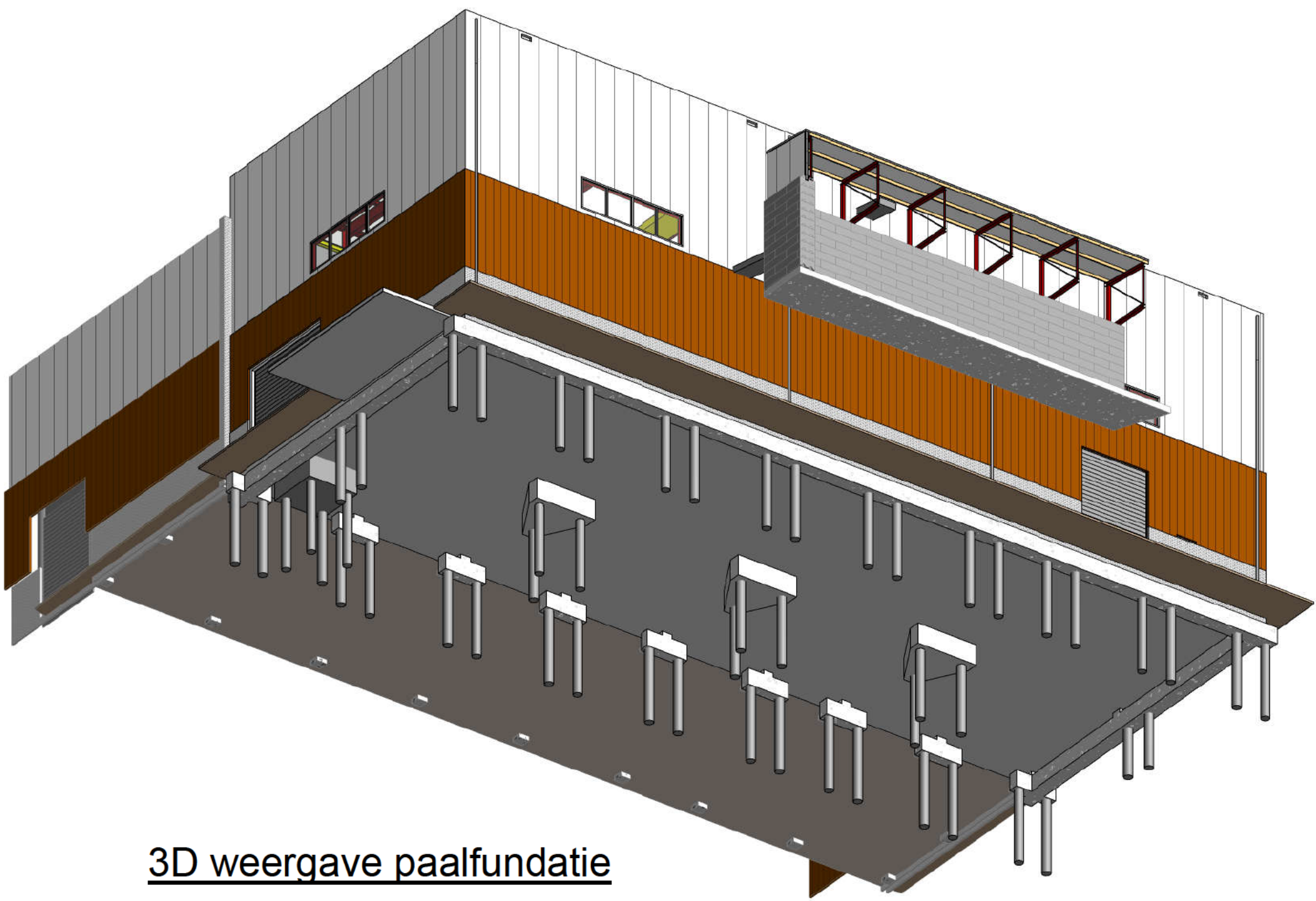
Afb. 6 Het plangebied op een topografische kaart uit 1939

Afb. 7 Het plangebied op een recente satellietfoto

Paalenplan
1 : 100

3D weergave paalfundatie

Historie	F			
	E			
	D			
	C			
	B			
	A			
		wijzigingsdatum	omschrijving wijziging	initialen
concept 26-10-2021				
OPDRACHTGEVER: WEP A NEDERLAND B.V Boutesstraat 125 6071 JR Swalmen				
WERK: Uitbreiding Hal 7 / 8		SCHAA L: 1 : 100		Architektenbureau JANSEN EERBEEK b.v. konstruktie - adviesbureau molenstraat 30 6961 DT Eerbeek postbus 7 6960 AA Eerbeek tel: 0313-659039 website: www.arbjansen.nl e-mail: info@janseneerbeek.nl
BETREFT: Paalenplan		DATUM: ..-10-2021		
		INITIALEN TEKENAAR: HFB/MPA		
FASE: bouw aanvrage		STATUS: voorlopig		
		WERK NO: 21-3852		BLAD NO: BA-02
				REVISIE